

Onsdagen den 29 Januari 1868.

Kammaren sammanträdde kl. 1 e. m.

Justerades sju protokollsutdrag för den 28 och protokollet för den 25 dennes.

Föredrogs änyo Andra Kammarens den 27 och 28 dennes bordlagda protokollsutdrag, N:o 51, innehållande inbjudning till Första Kammaren att förena sig i Andra Kammarens beslut om tillsättande af ett Särskildt Utskott, bestående af fjorton ledamöter, sju från hvardera Kammaren, för behandling af Herr Björeks motion, N:o 69, om åtgärders vidtagande till besparing i utgifterna för den civila administrationen samt med förslag af motionären till grunder för ett sådant ändamåls vinnande.

Herr Wallenberg: Den ifrågavarande motionen är af en omfattande natur, och nekas kan ej, att den vidrör ett ämne, som, utan att kallas brännande, dock utgör en på dagordningen stående fråga, som bör blifva föremål såväl för Representationens granskning som Regeringens bemödanden. Jag tror likväl, att det hade varit önskvärdare att få från Regeringen sjelf i första hand mottaga en framställning i detta syfte och att Riksdagen fått derpå afgifva svar; ty jag kan ej dela deras åsikter, som anse, att Riksdagen bör reglera och ordna sådana saker, som utgöra integrerande delar af landets Regering. Riksdagen kan dock på mångahanda sätt gifva tillkänna, att den önskar, det i ena eller andra rigtningen måtte vidtagas åtgärder, som det tillkommer Regeringen att göra; och för såvidt motionen kan anses gå härpå ut, är dess behandling utaf Representationen af stor vikt och betydelse.

Emellertid och då denna fråga blifvit afhandlad med mycken förkärlek till och med inom denna Kammare, samt till följd af förslaget motiv, att åstadkomma besparingar, uppstått tanke på att remittera motionen till Stats-Utskottet, tillåter jag mig fästa uppmärksamheten på, att detta Utskott har mera än tillräckligt att göra under den korta tiden för Riksdagens sammanvaro, för att kunna på önskvärdt sätt behandla denna genomgripande fråga. Man kan således ej hafva någon anledning att hoppas framgång i den föreslagna rigtningen, om Stats-Utskottet skall taga frågan om hand.

Det tillkommer emellertid Riksdagen att behandla frågan, och om man också icke nu skulle lyckas komma till något önskvärdt beslut i frågan, att underställas Kongl. Maj:ts sanktion, utan, likasom förhållandet var med frågan om utredandet af korrektiv emot landets tryckta ekonomiska ställning vid sistlidne riksdag, då Särskildt Utskott därför till-sattes, nödgas stadna vid en blott diskussion i ämnet, så och då saken ovilkorligen skulle vinna en behöflig och nödig utredning för framtiden genom att behandlas i Särskildt Utskott, samt jag tror det tillkomma Kam-maren att härom besluta, vill jag på sådana grunder tillstyrka bifall till hvad Andra Kammaren nu föreslagit.

Herr Rydin: I likhet med hvad den föregående talaren funnit, tror jag, att nu förevarande motion berör ett ämne, hvars vigt hvar och en erkänner. De skäl, som under gårdagen till en del anfördes emot tillsättande af Särskilda Utskott, kunna därför anföras för beviljandet af Andra Kammarens hemställan i afseende å denna fråga, ty den är, som sagdt, af största betydelse och omfattning och behöfver mycket och strängt arbete för att några resultat må kunna åstadkommas. Oak-tadt detta förhållande får jag emellertid, för min del, yrka, att Andra Kammarens förslag afböjes, och detta på följande grunder.

Ehuru motionen rubriceras såsom ett förslag »till besparing i ut-gifterna för administrationen och att för sådant ändamål åstadkomma nödiga och lämpliga förenklingar i förvaltningen och de därför afsedda or-ganer», utgör den dock ett fullständigt förslag till omorganisation af de administrativa embetsverken. En så beskaffad omorganisation tillhör det emellertid utslutande Regeringen att vidtaga, och uti 89 § Rege-ringsformen är uttryckligen föreskrifvet, att dessa frågor äro af den be-skaffenhet, att de endast kunna såsom önskningsmål af Representationen framställas till Regeringen. Då i motionen, som, enligt hvad man af de i en mellanmening inkastade orden kan sluta, skall åsyfta besparing i Statens utgifter för ett visst fall, icke angifves någon siffra, att tjena till ledning för Stats-Utskottet vid dess uppgörande af förslag till blif-vande statsreglering, utan densamma blott innehåller förslag till omor-ganisation af embetsverken, hvilket är en ekonomisk fråga, som enligt Riksdags-ordningens § 37 ej kan blifva föremål för Stats-Utskottet eller nå-got annat Ständigt Utskotts behandling, kan jag ej fatta annat, än att grund-lagen fordrar, det behandlingen i detta fall öfverlemnas åt ett Tillfäl-ligt Utskott. Såsom ytterligare skäl för att denna behandling är den riktigaste, om man ock ej kan sägas bryta mot grundlagen, om man till-sätter ett Särskildt Utskott, tillåter jag mig fästa uppmärksamheten der-på, att frågor af denna art, som i följd af sin beskaffenhet till slut fal-la under Regeringens beslutanderätt, ej böra i form af löst utkastade satser göras till föremål för gemensam behandling af båda Kamrarnes delegerade utan först göras till föremål för den ena Kammarens ledam-öters pröfning och af dess pluralitet i bestämd form affattas. Sedan förslaget på detta sätt derefter genomgått sofring, lämpar det sig till be-slut inom den andra.

Jag anser det vara att beträda en farlig väg, om man, innan det nya statsskicket ännu hunnit stadga sig, låter äfven för ett godt syfte en oriktig tolkning göra sig gällande, och således understödjer ett kring-

gående af grundlagen. Enligt ordalydelsen i 37 § Riksdags-ordningen är det nemligen frågornas beskaffenhet, som afgör huruvida deras behandling skall ske i Ständigt (Särskildt) eller Tillfälligt Utskott, ej slutstofens formulering. Jag anser icke nu förevarande frågas behandling komma att lida deraf, att den göres till föremål för ett Tillfälligt Utskott i Andra Kammaren utan tror tvärtom, att den vinner kraftigare gehör, om den såsom ett fullständigt genomarbetadt förslag, utgående af Andra Kammaren kommer under denna Kammares pröfning, än om den utsättes för sönderslitning af olika meningar i ett Särskildt Utskott.

På grund således af hvad jag nu nu anfört får jag afstyrka bifall till hvad Andra Kammaren i nu förevarande fall föreslagit.

Grefve Mörner. Carl Göran: I afseende på sjelfva den nu förevarande motionen är jag, hvad grunderna angår, ense med den förste ärade talaren så till vida, att jag lika med honom anser frågan af den beskaffenhet, att det icke tillkommer Representationen utan Regeringen att härutinnan taga initiativ.

Hvad åter beträffar frågan om tillsättande af ett Särskildt Utskott för motionens behandling, så, ehuru jag ej anser saken af likartad beskaffenhet med de i 89 § Regerings-formen omförmälda s. k. önskningsmål, vill jag likväl i detta hänseende ingå på de åsichter, som blifvit af den siste värde talaren framställda, samt i följd deraf hemställa om afböjande af Andra Kammarans inbjudning derom.

Herr Björcks motion har visserligen ett erkänt vackert syfte: ty att vinna besparingar önska alla; men om motionären på ett praktiskt sätt velat vinna detta, så hade för honom den utvägen, som förut varit begagnad och säkerligen icke är honom obekant, stått öppen, att af embetsverken i första hand skaffa sig noggrann och säker upplysning och utredning öfver de förändringar derinom, som kunnat och bort för ändamålet vinnande vidtagas. Annu ändamålsenligare och bättre hade det visserligen varit, om motionären inlemnat sitt förslag till Regeringen, der det lättare kunnat undergå den förberedande behandling, som ansetts erforderlig. Härigenom hade man verkligen säkrare kunnat förvänta, att en besparing i framtiden skolat beredas, än genom motionärens på oäkra grunder uppgjorda förslag. Hvarje förändring leder ej alltid till besparing, understundom till något helt annat.

Det omtalades allmänt, då nya förslaget till Riksdags-ordning uppgjordes, att Regeringen rådfrågat Herr Björck, och jag tycker därför, att det ena förtroendet kunnat förtjena det andra. Detta förslag hade således, om det på så sätt framlagts för Regeringen, kommit på en lämpligare plats och vunnit en lämpligare behandling än som vid Riksdagen kan ega rum: ty, ehuru Herr Björck troligen nedlagt mycken möda på utarbetandet af förslaget, betvivlar jag, att Representationen inom sig eger tillräckliga krafter, som kunna rigta sin tanke så uteslutande deråt, att de, på den korta tiden, under hvilken Riksdagen kan dermed sysselsättas, kunna åstadkomma ett dugligt arbete härutinnan. Detta skulle vara att förnöta Riksdagens krafter med att, om jag så får säga, tröska på bara halmen, och detta kan jag ej anse lämpligt. Jag vill dock ej påstå, att sjelfva saken, betraktad såsom ett önskningsmål, är förkastlig, men jag hyser betänkligheter vid att till Regeringen framgå med en

obestämd önskan, som sedermera kan läggas till grund för utarbetandet af ett förslag, som Regeringen fastställer, utan att vidare deröfver höra Representationen. Man blir sålunda ej alltid belåten; med det slut, man vid sakens början föreställt sig, och då här jemväl, för genomförandet af förslaget, utaf Riksdagen fordras ett tillskott af penningar, anser jag ej skäl att Första Kammarern deri deltagar och yrkar derföre afslag a Andra Kammarerns ifrågavarande framställning.

Herr Tornérhjelm: Då man erkänt² frågan vara af vigt och densamma länge varit afhandlad, så tror jag att Representationen bör skaffa sig tillfälle att på ett lämpligt sätt få frågan behandlad och utredd. Vid sådant förhållande tror jag det icke vara lämpligt eller tillständigt att så noga sammanjemka och väga de olika meningarne om frågans handhafvande af ett Särskildt eller Tillfälligt Utskott. Då i slutet af motionen alternativt framställts begäran om frågans remitterande antingen till Särskildt eller Stats-Utskottet, enär densamma afsäg vinnande utaf besparingar, så har Talmannen och pluraliteten inom Andra Kammarern beslutat tillsättningen af ett Särskildt Utskott; och jag tror icke, att Första Kammarern kan säga, att Andra Kammarern derutinnan handlat grundlagsvidrigt. Jag är ej bekant med förslagets detaljer, men jag tror, att man för frågans bedömande bör uppställa några hufvudgrunder, hvarefter bör utarbetas ett förslag, med hvilket man derpå kan ingå till Regeringen och begära, att den med ledning deraf undersöker förhållandet och vidtager erforderliga åtgärder.

Det enda sättet för frågans lösning sålunda, som jag nu föreslagit, är, enligt min tanke, att remittera motionen till ett Särskildt Utskott; och utan att vilja uppehålla mig vid frågan om grundlagsenligheten af motionens hänvisning² till det ena eller²andra slags Utskottet, vill jag för min del yrka bifall till hvad Andra Kammarern härom hemställt.

Herr Wærn: Den fråga, som att döma af diskussionen tycks mera särskildt vara föremål för Kammarerns öfverläggning, är huruvida, för den händelse Stats-Utskottet ej kan anses ega med Herr Björcks motion taga befattning, för densammas utredning må tillsättas Särskildt eller Tillfälligt Utskott. Afgörandet af denna fråga, eller om Särskildt eller Tillfälligt Utskott skall tillsättas, bör väl egentligen vara beroende på ordalagen i motionen, som verkligen icke äro fullt tydliga. Det föreslås nemligen deri: »att pröfningen och utredningen af detta förslag öfverlemnas åt ett *för ändamålet* tillsatt Särskildt Utskott, men der sådant icke finnes lämpligt, hänvisas till Stats-Utskottets förberedande behandling.» För min del vill jag dock ej ingå i närmare pröfning och tolkning häraf, utan, sedan frågan redan blifvit afgjord i Andra Kammarern, antaga dess tolkning af grundlagen i detta fall såsom den rätta. Det är visst ej min mening att säga, att Första Kammarern någonsin bör afstå från sin egen sjelfständiga pröfning af hvad som är grundlagsenligt eller ej, men då ett fall, som af de talare, som yttrat sig, medgifves vara tvetydigt, i Andra Kammarern uppstått och der blifvit afgjort, så anser jag ej Första Kammarern böra ingå i ny pröfning deraf, utan fasthållre böra antaga Andra Kammarerns afgörande såsom definitivt.

Hvad åter angår frågan om remiss till Stats-Utskottet, så är dess

tid alltför mycket upptagen af annat, och förslaget kräfver verkligen behandling från en mera mångsidig synpunkt, än Stats-Utskottet kan hafva tillfälle att egna derät.

Fördenskull och då jag anser Särskildt Utskott för sakens behandling ändamålsenligast, hemställer jag om bifall till Andra Kammarens förslag.

Herr Nordström: Jag har vid genomgåendet af Herr Björeks motion funnit, att motionären i första rummet granskat embetsmannorganisationen och embetsmännens ställning i Statsförvaltningen och dernäst i andra rummet gjort hemställan om huru hans förslag vid denna Riksdagen borde preparatoriskt behandlas. Detta sednare, hvarom nu endast kan blifva fråga, beror naturligtvis af förslagets innehåll, som går ut på förändring eller inskränkning af de förvaltande verken i riket och de embetsmannakrafter, öfver hvilka Konungen eller Regeringen eger att disponera. I fråga om en så beskaffad, till grundtendensen förändrad organisation, som åsyftas i motionen och som afser ej blott rubbning i löne-regleringen, utan ock, hvad som här är hufvudsak, upphörande af embets- och tjenstemännens inamovibilitet anser jag, då det förhållande, som i dessa hänseenden nu är lag, finnes i Regerings-formen stadgadt, Konstitutions-Utskottet ensamt vara behörigt att härmed taga befattning. Den förändring, som motionären förutsatt, är så oförenlig med grundlagens, i dess nuvarande lydelse, anda och mening, att den icke kan annat än såsom en grundlagsfråga behandlas och endast på denna väg göras till föremål för öfverläggning inom Kamrarna. Detta är den ena sidan af saken: den andra afser den finansiella delen, hvilken är beroende på frågan, om omorganisationen bör verkställas på det eller det sättet.

När nu Andra Kamraren föreslagit, att denna motion i anseende till sitt innehåll, sådant det nu är, bör hänvisas till Särskildt Utskott, så frågas: Hvilket är då det Ständiga Utskott, dit det normalt borde remitteras? Jag svarar obetingadt: Konstitutions-Utskottet. De åsyftade finansiella besparingarne kunna tagas i öfvervägande först i andra rummet. Omorganisationen är i och för sig sjelf en grundlagsfråga.

När jag nu kommit så långt i deduktionen af saken, så framstår den frågan. Är det nödvändigt, att ett Särskildt Utskott i detta fall tillsättes? Motionären är, enligt grundlagen, berättigad, att få motionen remitterad, men ej, såsom jag tror till Särskildt Utskott, utan till Konstitutions-Utskottet, och frågas kan då, om man bör för detta fall konstituera ett särskildt Konstitutions-Utskott. Jag erkänner straxt, att i afseende härpå mycket olika meningar kunna framträda, men enligt min individuella mening förefinnes härutinnan ej behof af något Särskildt Utskott förr, än Konstitutions-Utskottet antingen begärt förstärkning eller hemställt om ett Särskildt sådant. Jag repeterar i dag, hvad jag yttrade i går, att man nemligen ej bör vara öfverflödig med de Särskilda Utskotten. De skola utgå af sakens egen natur och visas vara af behofvet påkallade; ty bruket att tillförordna Särskildt Utskott kunde eljest blifva ett ypperligt medel för partierna att söka genomdrifva sina åsikter, hvilket jag dock nu icke anser vara fallet.

Jag har nu öppet uttalat den åsigt, jag redan vid det nya statsskickets början tillkännagifvit, och då nu flera framställt behöfligheten af ett

Särskildt Utskott för frågans behandling, vill jag emot dessas mening ställa min, likväl alltid med erkännande af motionärens rätt att få frågan härom till Konstitutions-Utskottet remitterad.

Grefve af Ugglas: Två frågor äro vid behandlingen af ifrågavarande motion att taga i betraktande. I första rummet måste man erkänna, att den omfattar ett ämne, som omöjlig ännu kan af Regeringen behandlas. Motionens syftning är ej, efter hvad jag tror, att utgöra ett bestämdt förslag till omorganisation af de administrativa embetsverken, utan snarare en illustration till hans beskrifning om huru omorganisationen bör kunna ske. Utan att likväl kunna utföra denna till små detaljer, framställer motionen huru åtskilliga modifikationer kunna ske. Det tillkommer dock icke Riksdagen att pröfva hvad motionären åsyftat, utan endast förslagets nytta och utförbarhet. Möjligtvis kunde man dervid samsas om en eller annan förändrad hufvudgrund, hvarpå man vidare kunde bygga en plan, hvarefter man kunde anhålla att Regeringen utarbetade ett fullständigt förslag. Detta är också otvifvelaktigt motionens ändamål.

Jag skulle dock för min del önskat, att motionen icke hade blifvit väckt, förrän, efter granskning af Statsråds-protokollen, frågan om ett nytt Stats-departement kommit under Riksdagens öfverläggning. I Kongl. Maj:ts Proposition härom angifves det klart, att Regeringen är betänkt på nödvändigheten af en förändring i motionens syfte. Det förefaller mig sålunda onödigt att motionen nu väckts.

Den andra frågan beror derpå, att motionen nu emellertid blifvit väckt och således måste behandlas: Huru bör den då behandlas? Jag medger att min åsigt närmast sluter sig till deras, som anse behandlingen tillkomma ett Särskildt Utskott, och oakadt, såsom den siste värde talaren riktigt anmärkt, förslaget ej kan genomföras, med mindre än att ändring i Regeringsformen och löneregleringen företages, till följd hvaraf för slutlig behandling så väl Konstitutions-Utskottet som Stats-Utskottet erfordras, afses dock, såsom jag förut nämnt, ej nu så väsendtliga förändringar, utan endast att ett förslag upprättas. Går man åter ut härifrån, så bör behandlingen öfverlåtas åt ett Tillfälligt Utskott, men medger man åter att ämnet är af den beskaffenhet, att det bör utredas af Konstitutions-Utskottet och Stats-Utskottet, d. v. s. ett Ständigt Utskott, så bör frågan hänskjutas till ett Särskildt Utskott. Nu återstår således endast frågan: Bör ett sådant Utskott tillsättas? En talare har yttrat, att han ansåge förslaget ej hafva bort blifva väckt, med mindre det varit noga utarbetadt och ej löst utkastadt. Genast det framställdes omfattades det emellertid med sympatier och jag anser det vara väl och noga genomarbetadt men icke ett löst utkast. Sjelfva slutmeningarne äro ej annat än hufvudgrunder, byggda på sympatier. Jag tviflar ej på att sympatierna delas, men jag fruktar att man icke tänkt på om det finnes krafter. Det bör ej vara särande för Andra Kammarne, om jag säger, att Första Kammarne inom sig eger män med i allmänhet vida större embetsmannafarenhet än de flesta ledamöterna inom Andra Kammarne, män som derigenom ock äro bättre i stånd att bedöma och utreda frågor af en så invecklad och svår natur, som den förevarande. Det är derföre svårare att erhålla lämplige medlemmar inom Andra Kammarne för ett Utskott, som kommer att behandla

frågan, och jag anser därför frågan, som det bör tillhöra ett Ständigt Utskott att utreda, ej kunna hafva erhållit en lycklig lösning genom ett af Andra Kammaren tillsatt Tillfälligt Utskott. Frågan är emellertid af ofantlig vigt och omfattning, och om den blir väl behandlad, så bör man kunna få se huru omgestaltningen skall taga sig ut och på så sätt erhålla grunder, att derefter vidare utbilda sig. Småningom blifva åsigt-erna en smula bestämdare och vissheten om en god utarbetning skall komma att väcka känsla af välbefinnande. Då således frågan, med hänsyn till den ståndpunkt, hvori den nu befinner sig och dess goda framtidslösning, kräfver att så noggrannt och mångsidigt som möjligt behandlas, önskar jag att Första Kammaren ej må undandraga sig att härutinnan arbeta gemensamt med Andra Kammaren, och röstar för min del bifall till hvad sistnämnda Kammarer hemställt.

Grefve Hamilton, Henning: Såsom skäl för bifall till Andra Kammarens hemställan om tillsättande af ett Särskildt Utskott för behandling af Herr Björcks motion om vidtagande af åtgärder till besparing i utgifterna för den civila administrationen har man anfört, att det ämne, som motionen afser, skulle vara af brännande beskaffenhet. Vore det nu så, att vi här skulle till behandling företaga sjelfva den i motionen upptagna fråga, skulle jag för min del vilja åt densamma egna den största uppmärksamhet; ty det lär väl icke kunna förnekas, att denna fråga har för sig den allmänna meningen, hvilken i detta fall ej alldeles saknar grund. Men om sjelfva frågan hafva vi nu icke att besluta, hvilket vore tänkbart endast i den händelse att ett afslag på Andra Kammarens ifrågavarande hemställan komme att förqväfva motionen eller hindra dess behandling. Men så är icke förhållandet, ty motionen kan blifva behandlad och få framgång utan afseende på af hvilket Utskott den kommer att handläggas. Man har vidare såsom skäl för bifall till Andra Kammarens hemställan andragit, att derigenom frågan kunde blifva föremål för den mångsidiga behandling, som den såväl förtjenar. Detta skäl synes mig dock ej betyda något därför att motionen väl bör kunna blifva föremål för lika mångsidig behandling, om den hänvisas till ett Ständigt Utskott, som för tillfället för-tärkes. Ett tredje skäl för bifall har varit det, att Stats-Utskottet, till hvilket motionen efter all sannolikhet kommer att remitteras, derest icke Särskildt Utskott blir tillsatt, ej skulle få tid att behandla motionen. Denna olägenhet kan dock väl, på sätt jag förut anmärkt, afhjelpas derigenom att Stats-Utskottet förstärkes. Alla dessa skäl kunna i alla händelser icke öfva något inflytande på mig, emedan det nu icke är fråga om annat än Andra Kammarens hemställan att ett Särskildt Utskott måtte tillsättas, och svaret derpå icke får bero endast af den väckta frågans vigt, utan ock af den behandling grundlagen för henne föreskrifver. Jag har gått tillbaka till förra riksdagen och erinrat mig, huruledes den af Herr Björck vid den riksdagen väckta motion, hvilken var af enahanda syfte som den förevarande, blef af Andra Kammaren förvisad till ett Tillfälligt Utskott, hvilket enligt min åsigt var fullt grundlagsenligt. Nu har deremot Andra Kammaren beslutat, att Herr Björcks vid denna riksdag väckta motion skall behandlas af ett Särskildt Utskott. Jag har väl ej rätt att säga, att detta beslut är grundlag-vidrigt, men jag har rätt att förklara

att, så vidt jag kan finna, i den vid denna riksdag framställda motion icke gjorts några sådana nya förslag, som enligt min mening bort för- anleda motionens behandling på annat sätt än det. hvarpå motionen vid förra riksdagen handlades.

Skulle jag bifalla Andra Kammarens ifrågavarande hemställan, så måste jag först göra klart för mig, till hvilket Ständigt Utskott motionen grundlagsenligen bort hänvisas. Motionären sjelf har ansett att den borde behandlas af Stats-Utskottet. En talare här har förmenat, att den borde förvisas till Konstitutions-Utskottet. Jag nekar icke att för den sist- nämnda meningen skäl kunna förefinnas, men det har åtminstone hittills ej varit vanligt, att Konstitutions-Utskottet handlagt så kallade önsk- ningsmål.

Under sådana omständigheter ser jag icke för mig annan utväg än att öfverlemna åt Andra Kammaren sjelf att afgöra, af hvilket Ständigt Utskott den anser motionen böra behandlas, och må det sedan bero på detta Utskott, huruvida detsamma med dess ordinarie ledamöter kan med- hinna motionens behandling, eller det skall för detta ändamål begära förstärkning.

På grund af hvad jag sålunda anfört röstar jag för afslag å Andra Kammarens hemställan.

Herr Rydin: Efter de yttranden, som de siste talarne haft, har jag icke något att i saken tillägga. Jag får derföre endast, till förekom- mande af missförstånd, förklara, att de i mitt förra anförande förekom- mande ord: »löst utkastade satsen» icke på något sätt syftade på motio- närens förslag, hvars stora förtjenster jag med tacksamhet erkänner.

Grefve Sparre, Eric: Om jag i denna fråga måste motsätta mig hvad Andra Kammaren hemställt, så anhåller jag att få förutskicka den förklaring, att detta motstånd icke härrör af någon motvilja mot motio- närens tendens, ty jag är innerligen öfvertygad, att väsendtliga förän- dringar och betydliga indragningar i administrationen böra vidtagas, och att vi böra göra allt hvad på oss kan ankomma för att nå detta mål. Jag är dock oviss, huruvida Representationen i denna fråga bör taga initiativet, hvilken oviss- het synes mig vinna ytterligare stöd deraf att, då Regeringen vid denna riksdag gjort framställning om inrättandet af ett nytt Stats-departement och förändring i den för departementena gällande arbets-ordning, man synes med skäl kunna draga den slutsats, att Regeringen sjelf är med allvar betänkt på att med det aldra första göra i administrationen nödiga förändringar. Dessa omständigheter verka i denna fråga tillbakahållande på mig; likväl skulle jag gerna varit med om, att frågan blifvit, på sätt motionären föreslagit, föremål för Representationens undersökning, och skulle följaktligen äfven för min del bifallit Andra Kammarens ifrågavarande hemställan, ifall hvad deri föreslaget blifvit, enligt min tanke, vore grundlagsenligt. Men jag instämmer med hvad Herr Rydin i detta hänseende yttrat. Man har sagt, att, då den i motionen väckta frågan är sådan, att den möjligen bort af Ständigt Utskott behandlas, den ock bör hänvisas till Särskildt och icke till Tillfälligt Utskott, och dessutom att det icke skulle finnas i Andra Kammaren krafter nog att till tillfredsställande slut bringa denna fråga.

Men utom det att jag icke vågar tillmäta mig något omdöme angående Andra Kammarens krafter i detta hänseende, håller jag mig dervid att flera ögon se mer än två, hvarför det icke torde vara olämpligt att Andra Kammaren, sådan den nu är, skärskådar frågan. Men hvarken någon konsideration för Andra Kammaren eller min åstundan att nå det med motionen afsedda ändamålet kunna förmå mig att vika ett hårsman från hvad jag anser vara i grundlagarne stadgadt. När får enligt grundlagen en fråga hänskjutas till ett Särskildt Utskott? Jo, när den är af beskaffenhet, att den bort till ett af de Ständiga Utskotten remitteras. Man har talat om, att motionen borde hänvisas till Konstitutions-Utskottet; men jag förklarar, att enligt min tanke detta svärligen är möjligt. Vidare har man sagt, att motionen skulle höra till Stats-Utskottet; men på hvilken grund? Jag frågar Stats-Utskottets medlemmar, i hvilken branche af administrationen de skulle tillfro sig att föreslå förändringar på de i motionen framställda yrkanden. Om jag genomgår allt hvad motionären i fråga om de särskilda hufvudtitlarne andragit, så frågas, ä hvilken af dem har motionären föreslagit besparingar? När så icke är förhållandet, hvad rätt har då Stats-Utskottet att på grund af denna motion föreslå några förändringar? Motionen har således icke bort hänvisas till Stats-Utskottet; och till något af de andra Ständiga Utskotten än de två här ofvan nämnda, har den omöjligt kunnat remitteras. Under sådana förhållanden är det mig omöjligt att, så gerna jag än skulle önska det, bifalla hvad Andra Kammaren här hemställt. Skulle vi biträda Medkammarrens hemställan, skulle ju hvilken fråga som helst kunna blifva föremål för ett Särskildt Utskotts behandling, blott man t. ex. i en mellanmening insatte, att den ifrågasatta förändringen föreslagits för att åstadkomma en besparing i statsutgifterna. Jag instämmer med Herr Rydin.

Grefve af Ugglas: Jag anhåller att med några ord få besvara hvad Grefve Hamilton i frågan yttrade. Han utgick från den åsigten, att man borde öfverlemna åt Andra Kammaren att säga, till hvilket Ständigt Utskott ifrågavarande motion borde hänvisas och inlät sig icke sjelf i någon undersökning derom. Men hvad blir den praktiska följden, i händelse Grefve Hamiltons åsigt godkännes? Jo, att Andra Kammaren remitterar motionen efter all sannolikhet till Stats-Utskottet samt att detta Utskott måste begära en förstärkning, hvilken måste blifva så betydlig, att den får utgöra en särskild afdelning inom Utskottet. Men det är icke nog dermed, ty icke blott de för denna frågas behandling adjungerade ledamöterna skola med frågan sysselsätta sig, utan jemväl Stats-Utskottet in pleno. Men hvarmed skall Utskottet få tid till ett dylikt arbete? På dessa skäl och då jag, med all aktning för Andra Kammaren för öfrigt, dock fortfarande håller före, att det skall blifva mycket svårt att inom den Kammaren finna personer med specialkunskaper, erforderliga för att med grundlighet behandla ifrågavarande motion, ber jag, att Första Kammaren måtte bifalla hvad Andra Kammaren här föreslagit.

Herr Nordström: Då jag första gången hade äran yttra mig, nämnde jag, att det Ständiga Utskott, dit ifrågavarande motion enligt

min åsigt borde remitteras, vore Konstitutions-Utskottet. Jag nämnde då tillika, att jag icke haft tillfälle att taga någon noggrannare kännedom om motionen i dess nuvarande lydelse, men väl om samma motionsförslag i samma ämne från förra riksdagen. Nu har jag dock haft tillfälle att något omständligare genomöfna densamma och finner, att den är af hufvudsakligen samma syfte som den af Herr Björek vid sista riksdagen väckta motion, hvilken afsåg Kollegiernas indragning samt vidrörde grundsatsen om embetsmännens inamovibilitet. De flera förslag, motionen vidare innehåller, äro att betrakta såsom logiska emanationer af dessa hufvudgrunder, och dessa hufvudgrunder åsyfta uppenbarligen ändringar af 47 § samt 36 och 28 §§ Regeringsformen. Väl äro ordalagen i denna motion ofta beslöjade och dunkla; men så mycket mer måste man se på tendensen och denna pekar åt det håll som jag antydte. Skulle de af motionären föreslagna förändringar inom förvaltningen kunna vidtagas, så är först tiden inne att taga i öfvervägande den andra delen af motionen eller den finansiella. Af dessa skäl får jag fortfarande vidhålla den öfvertygelsen, att motionen bör till Konstitutions-Utskottet förvisas.

Sedan öfverläggningen härefter förklarats slutad, samt Herr Grefven och Talmannen upptagit de derunder gjorda yrkanden å dels bifall till Andra Kammarens förevarande inbjudning och dels afslag derå; framställde Herr Grefven och Talmannen först proposition på bifall till inbjudningen, hvarvid svarades många ja, blandade med nej, och sedermera proposition på afslag å densamma, då svaren utföllo med många nej, blandade med ja; hvarefter och sedan proposition på inbjudningens antagande förnyats samt besvarats med många ja, blandade med nej, Herr Grefven och Talmannen förklarade sig nu hafva funnit ja öfvervägande.

Votering begärdes; till följd hvaraf uppsattes och justerades följande voteringsproposition:

Den, som antager Andra Kammarens inbjudning om tillsättande af ett Särskildt Utskott för behandling af Herr Björeks motion, N:o 69, om åtgärders vidtagande till besparing i utgifterna för den civila administrationen, röstar

Ja;

Den det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, afslår Kammaren denna inbjudning.

Sedan voteringspropositionen blifvit anslagen, verkställdes omröstningen; och befunnos vid dess slut rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 59;

Nej — 41.

Föredrogs ånyo Friherre Raabs, Adam Christian, den 27 och 28 dennes bordlagda förslag om tillsättande af ett Särskildt Utskott för

behandling af alla vid denna riksdag väckta frågor rörande skogshushållningen.

Herr Faxe: För min del tror jag icke, att de vid denna riksdag väckta motioner rörande skogshushållningen i riket äro af den omfattande beskaffenhet, att för deras behandling Särskildt Utskott behöfver tillsättas. Såvidt jag vet hafva nemligen inom denna Kammarerats blott om vissa förändringar i gällande skiftesstadga och att anslag måtte beviljas för inköp af jord i mellersta Sverige till anläggande af skogsplanteringar, samt att åtgärder måtte vidtagas för införande af en bättre skogshushållning i Norrland. Då således fråga icke är om sådana mera omfattande åtgärder, hvarigenom rikets skogar kunde erhålla skydd mot den förstörelse, som nu öfvergår desamma, kan jag icke annat än anse det vara öfverflödigt att tillsätta ett Särskildt Utskott, på sätt Friherre Raab föreslagit, hvarföre jag ock yrkar afslag å Friherrens hemställan härom.

Herr Hasselrot: Här kan icke vara någon tvist derom, huruvida ett särskildt Utskott lagligen kan tillsättas, enär de motioner, som af detta Utskott skulle behandlas, redan blifvit remitterade dels till Lagdels till Stats-Utskottet. Hvad nu Lag-Utskottet angår, har det genom Första Kammarens afslag å Andra Kammarens hemställan om tillsättande af ett Särskildt Utskott för behandling af motioner angående ändringar i kommunallagarne, erhållit alla dessa motioner till behandling, hvarigenom dess tid blir så medtagen, att det väl kunde behöfva skjuta från sig skogsfrågan; och Stats-Utskottets tid är mer än tillräckligt upptagen för handläggningen af dit hänvisade frågor. Dertill kommer att frågor, beslätgade med dem, som, derest icke Särskildt Utskott kommer att tillsättas, skola behandlas af Lag-Utskottet, komme att af Stats-Utskottet handläggas, hvilket icke kan vara gagneligt för frågornas handläggning. Då nu tillika knappt något så viktigt föremål för våra arbeten finnes som skogslagstiftningen, får jag på det varmaste förorda, att Friherre Raabs förslag måtte af Kammarerna godkännas.

Herr von Geijer: Det synes mig som vore förevarande fråga af alldeles samma beskaffenhet som den nästföregående. Det är nemligen väl uppenbart, att frågor om vidtagande af förändringar i skogslagstiftningen egentligen böra af Tillfälligt Utskott behandlas. Detta oaktadt hafva emellertid de motioner, som af det ifrågasatta Särskilda Utskottet skulle behandlas, redan blifvit remitterade dels till Lagdels till Stats-Utskottet. Den sannolika följd af dessa remisser blir den, att Kammarerna får motionerna tillbaka och får justera sitt förra beslut om remissen, dervid motionerna troligen komma att till Tillfälligt Utskott hänvisas. Därföre skulle jag icke yrkat på bifall till Friherre Raabs förslag, såframt icke Kammarerna vid sista riksdagen till Särskildt Utskotts behandling förvisat en fråga, som uppenbarligen bort af Tillfälligt Utskott handläggas, nemligen den om försvarsverkets ordnande; och då jag för min del tycker det vara lämpligt att så många frågor, som icke höra till de Ständiga Utskotten, blifva om möjligt af Särskilda Utskott behandlade, och jag tycker mig finna, att den allmänna meningen lutar

åt samma sida, ehuru grundlagen synes peka åt ett annat håll, röstar jag för bifall till Friherre Raabs förslag.

Herr Wallenberg: För min del tillåter jag mig fästa uppmärksamheten derpå, att Kammaren icke må tillsätta alltför många Särskilda Utskott, emedan det då torde blifva svårt att dertill skaffa ledamöter.

Hvad nu sjelfva frågan angår, så är det en af dem, som tiden bär på sina vingar, och hvarmed den flyger vidt och bredt. Jag påmindes derom, då jag hörde Friherre Raabs motion på det varmaste förordas af en talare från den trakt, der man nära på aldeles förstört sin skog. Jag tror emellertid, att vi måste hålla på den lagstiftning i ämnet, som vi hafva och nyligen fått, till dess vi få se följderna deraf. Ty att lagstifta och straxt derefter förändra, duger icke. Jag kan för min del icke bifalla ifrågavarande förslag.

Friherre Raab, Ad. Chr.: Den siste talaren har hållit sig till en omständighet, som enligt hans åsigt utgjorde hinder för bifall till mitt ifrågavarande förslag, nemligen den att Kammarens ledamöter ej skulle förslå till anställande af ledamöter i de Särskilda Utskotten. Jag får dock dervid anmärka, att det finnes inom Kammaren sjuttio ledamöter, som icke äro ordinarie medlemmar af de Ständiga Utskotten, hvadan således Kammarens personal medgifver tillsättandet af icke mindre än tio Särskilda Utskott. Samme talare anmärkte tillika, att mitt förslag förordats varmest af en talare från den trakt, der man förstört sin skog. Ja det är naturligt att man just på de orter, der skogen är förstörd, känner lifligast nödvändigheten deraf att andra orter icke må komma i samma belägenhet och att skogens återväxt må befordras. Jag tror, att frågan förtjenar all uppmärksamhet och fruktar, att derigenom att några motioner rörande skogshushållningen remitterats till Stats- och några till Lag-Utskottet, motioner, som egentligen höra tillsammans, blifvit från hvarandra lösryckta, och att således harmoni vid frågornas behandling kommer att saknas. Jag vill taga ett exempel. En ledamot har motionerat, att anslag måtte beviljas till inköp af jord i mellersta Sverige för skogsplanterings anläggande. Denna motion har förvisats till Stats-Utskottet. En annan ledamot har föreslagit den förändring i gällande skiftesförfattningar, att skog måtte få särskiljas från hemman för att såmedelst erhålla större skogstrakter. Ehuru nu dessa motioner hafva med hvarandra ett oskiljaktigt sammanhang, hafva de dock blifvit till olika Utskott remitterade. Af dessa skäl och då jag icke kan fatta, att det är billigt att en del ledamöter skola gå aldeles sysslolösa under det andra äro öfverhopade med arbete, tror jag, att det kan vara ganska lämpligt att, då tillfälle dertill sig erbjuder, tillsätta Särskilda Utskott, hvarför jag ock får anhålla, att Kammaren måtte godkänna, hvad jag har föreslagit.

Herr Ros: För min del bör jag ej motsätta mig bifall till Friherre Raabs förslag, men derjemte får jag förklara, att det är mig likgiltigt, hvad beslut Kammaren här må fatta. Jag har begärt ordet blott för att fästa Kammarens uppmärksamhet derpå, att de motioner, rörande förändrad skogshushållning, som vid denna riksdag väckts, icke äro af

synnerligen omfattande natur. Herr Odelberg har motionerat angående beviljande af anslag till inköp af jord för skogsplanterings anläggande. Herr Almqvist har föreslagit nedsättande af en komité för att föreslå förändrade stadgar i skogslagstiftningen, såvidt den rör Norrland. För öfrigt har en ledamot föreslagit antingen att utförsel af pitprops måtte förbjudas eller att högre utförseltull måtte den åsättas. Då dessa motioner äro mig veterligen de enda, som kunde blifva föremål för det Särskilda Utskottets behandling, föreställer jag mig, att resultatet af Utskottets verksamhet icke skulle blifva synnerligen stort. En annan sak vore, om det Särskilda Utskottet finge sjelf motionera i frågan, men detta medgifver icke grundlagen.

Sedan öfverläggningen härefter förklarats slutad samt Herr Grefven och Talmannen upptagit de derunder gjorda yrkanden å dels bifall till det ifrågavarande förslaget och dels afslag derå, framställde Herr Grefven och Talmannen först proposition på bifall till förslaget, hvarvid svarades många nej, blandade med ja, och sedermera proposition på afslag derå, då svaren utföllo med många ja, blandade med nej; och förklarades ja nu hafva varit öfvervägande.

Votering begärdes; med anledning hvaraf uppsattes och justerades följande voteringsproposition:

Den, som bifaller Friherre Raabs förslag om tillsättande af ett Särskildt Utskott för behandling af frågor, rörande skogshushållningen, röstar

Ja;

Den det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, afslår Kammarerna detta förslag.

Sedan voteringspropositionen blifvit anslagen, verkställdes omröstningen; och befunnos vid dess slut rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja—42;

Nej—51.

Herr vice Talmannen: Sedan Första Kammarerna bifallit Andra Kammarernas inbjudning om tillsättande af ett Särskildt Utskott för behandling af Herr Björeks nu ifrågakomna motion, tillåter jag mig föreslå att, enär i följd af detta beslut ett antal af sju ledamöter i detta Utskott kommer att väljas, i sammanhang dermed ock må utses erforderligt antal suppleanter, hvilket antal jag föreslår att bestämmas till tre.

Till detta förslag lemnade Kammarerna, uppå gjord proposition, sitt bifall.

Herr Grefven och Talmannen förmälde, att genom Kammarernas beslut blifvit till Tillfälliga Utskott hänvisade följande motioner:

- N:o 5, af Herr Bergstedt, angående rättighet för enskilda läroverk att få sina afgående lärjungars mogenhet pröfvad af egna lärare under tillsyn af Statens censorer;
- N:o 8, af Herr Storckenfeldt, angående ändring af nu gällande föreskrift rörande tiden för vägars lagning och grusning;
- N:o 16, af Grefve Wachtmeister, Hans, om sådan ändring i 12 § läroverksstadgan, att Grekiska språket må blifva ett valfritt läroämne;
- N:o 39, af Herr Landgren, angående åtgärders vidtagande till hämmande af lösdrifveriet och tiggeriet i landet;
- N:o 43, af Grefve Mörner, Carl Göran, angående underdänig anhållan hos Kongl. Maj:t om förständigande för General-tullstyrelsen att månads- eller kvartalsvis till Kongl. Maj:t inkomma med uppgift å de Svenska varor, som blifvit från utrikes ort till riket tullfritt återinförda; samt
- N:o 78, af Herr Beckman, om inskränkning af rättigheten att idka landthandel.

Af dessa motioner torde N:is 5 och 16, hvilka båda rörde undervisningsväsendet, lämpligen kunna af samma Utskott behandlas. De öfriga fyra motionerna voro visserligen af ganska skiljaktig beskaffenhet, men då de ej till innehållet voro vidlyftiga, och icke heller för de deri väckta frågors bedömande någon mera omfattande utredning syntes behöflig, ansåge Herr Grefven och Talmannen för sin del, att deras behandling kunde öfverlemnas till ett och samma Utskott, så att Kammarren för samtliga motionernas handläggning endast skulle behöfva tillsätta två Tillfälliga Utskott.

Härefter framställde Herr Grefven och Talmannen proposition derå, att Kammarren skulle välja ett af fem ledamöter bestående Tillfälligt Utskott för behandling af Herr Bergstedts motion, N:o 5.

Ropades ja.

Sedermera hemställde Herr Grefven och Talmannen, att Grefve Wachtmeisters motion, N:o 16, skulle hänvisas till behandling af samma Utskott, som komme att handlägga Herr Bergstedts motion N:o 5, hvilket jemväl bifölls.

Sedan Kammarren, uppå härefter gjord proposition, beslutat, att Herr Storckenfeldts motion, N:o 8, skulle behandlas af ett utaf fem ledamöter bestående Tillfälligt Utskott, blefvo, uppå särskilda propositioner, motionerna N:is 39, 43 och 78 hänvisade till samma Utskott, som egde att handlägga motionen N:o 8.

Herr Grefven och Talmannen föreslog, att Kammaren skulle besluta att nästa Lördag den 1 Februari företaga val ej mindre af sju ledamöter och tre suppleanter i det Särskilda Utskottet för behandling af Herr Björeks motion, än äfven af fem ledamöter i hvartera af de två Tillfälliga Utskott, om hvilkas tillsättande beslut nu fattats.

Ropades ja.

Anmälles och bordlades Kansli-deputerades Memorial:

N:o 1, angående antagande af tjenstemän och vaktbetjening i Riksdagens Kansli;

N:o 2, angående upplagan af Bihanget till Riksdagens protokoll samt om prenumeration å och försäljning af samma Bihang;

samt Utlåtande N:o 3, i fråga om upplagan af Riksdagens protokoll samt om prenumeration å och försäljning af samma protokoll.

Kammaren åtskiljdes kl. 3 e. m.

In fidem
O. Brakel.

Lördagen